

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepla (przewodniczący)

SSN Tadeusz Domińczyk (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku Z. P.

przy uczestnictwie Spółdzielni Kółek Rolniczych w K. w likwidacji

o przyznanie wynagrodzenia, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 października 2005 r., zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego w Z. z dnia 3 marca 2004 r., sygn. akt V Ga (...),

oddala zażalenie oraz wnioski o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 3 marca 2004 r. Sąd Okręgowy w Z. odrzucił skargę Z. P. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej postanowieniem tego Sądu z dnia 19 grudnia 2003 r. oddalającym jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z dnia 15 lipca 2003 r., którym Sąd ten zwolnił go z funkcji kuratora Spółdzielni Kółek Rolniczych w K., odmawiając mu jednocześnie przyznania wynagrodzenia za sprawowanie tej funkcji.

W myśl stanowiska Sądu Okręgowego sprawa o ustanowienie lub odwołanie kuratora należy do kategorii spraw rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym. Stosownie zatem do treści art. 524 § 1 k.p.c. wznowienie postępowania w tego rodzaju sprawach nie jest dopuszczalne, jeżeli kończące je postanowienie może być zmienione lub uchylone. Ustosunkowując się natomiast do powołanych w skardze przyczyn

żądanego wznowienia Sąd Okręgowy zauważył, że nie zachodzi przypadek wyłączenia sędziego przewidziany w art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., skoro w składzie sądu rozpoznającego skargę apelacyjną nie zasiadał sędzia, który uczestniczył w wydaniu zaskarżonego postanowienia. Nie podlega zaś wyłączeniu sędzia, który rozpoznawał w niższej instancji inną sprawę nie objętą zaskarżeniem.

Zażalenie wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania. Sąd Najwyższy odrzucił postanowieniem z dnia 22 października 2004 r. z tej przyczyny, że nie zostało ono wniesione przez profesjonalnego pełnomocnika.

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2005 r. Sąd Okręgowy przywrócił wnioskodawcy termin do złożenia zażalenia na wskazane postanowienie. W poprzedzającej to postanowienie ponownej skardze o wznowienie, odmiennie niż uprzednio, wnioskodawca powołał się na przepis art. 401 pkt. 2 k.p.c. i podniósł, iż „był pozbawiony możliwości działania..., gdyż postanowienie o odmowie przyznania mu wynagrodzenia wydano na posiedzeniu niejawnym na wniosek syndyka bez wcześniejszego doręczenia wnioskodawcy kopii niniejszego wniosku, uniemożliwiając mu w ten sposób ustosunkowanie się do twierdzeń syndyka...”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wznowienia postępowania z powodu nieważności można żądać m. in. przez wzgląd na naruszenie przepisów prawa jako przyczyny pozbawienia strony możliwości działania. W skardze wnioskodawca nie wskazuje, które z przepisów prawa zostały naruszone i w jaki sposób. Można jedynie przyjąć, że skarżący upatruje naruszenia przepisów art. 514 k.p.c. Według § 1 tego artykułu rozprawa odbywa się w wypadkach wskazanych w ustawie, w innych zaś wypadkach wyznaczenie rozprawy zależy od uznania sądu (zd. 2), przy czym nie wyznaczając rozprawy sąd może przed rozstrzygnięciem sprawy wysłuchać uczestników na posiedzeniu sądowym lub zażądać od nich oświadczeń na piśmie (zd. 3). Zarówno zatem wyznaczenie rozprawy jak i wysłuchanie uczestników, względnie odebranie oświadczeń od nich, należy do uprawnień sądu, który z nich korzysta powodowany okolicznościami stanu faktycznego. W omawianym przypadku obligatoryjne wyznaczenie rozprawy nie jest przewidziane, wobec czego nie można sądowi czynić zarzutu, że nie skorzystał z takiej możliwości. Słusznie zatem Sąd Okręgowy skargę odrzucił, nie dostrzegając ustawowej podstawy wznowienia, na którą skarga ta się powołuje.

Z tego też względu należało oddalić zażalenie z powołaniem się na przepisy art. 393¹⁸ § 2, 397 § 1 i 2 i 385 k.p.c. w związku z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).

W związku z wniesieniem zażalenia przez profesjonalnego pełnomocnika wymaga zauważenia, iż pełnomocnik ten, podobnie jak osoba którą reprezentuje, zmierza do podważenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odmowy przyznania wynagrodzenia za sprawowanie kurateli przy użyciu środków prawnych, które się nawzajem wykluczają. Należy bowiem pamiętać, że w postępowaniu procesowym wznowienie postępowania może nastąpić w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem (art. 399 k.p.c.). W postępowaniu nieprocesowym natomiast do wznowienia może dojść w sprawie zakończonej orzeczeniem merytorycznym (art. 524 § 1 k.p.c.). Dopóki zatem otwarta jest droga zaskarżenia orzeczenia zapadłego zarówno w postępowaniu procesowym jaki nieprocesowym – wznowienie postępowania nie wchodzi w rachubę. W zależności od stanu załatwienia sprawy stronie służy wybór alternatywnego środka zmierzającego do wzruszenia orzeczenia.

Tymczasem w sprawie niedopuszczalne jest zarówno złożenie skargi o wznowienie jak i skargi kasacyjnej, w obu wypadkach przez wzgląd na charakter postanowienia o odmowie przyznania kuratorowi wynagrodzenia. O ile dla samego zainteresowanego rozumienie tego zagadnienia mogło być trudne, o tyle w ocenie profesjonalnego pełnomocnika, nie powinno ono przedstawiać wątpliwości. W warunkach, gdy profesjonalny pełnomocnik podejmuje czynności zbieżne w zasadniczej części z tymi, które uprzednio podjął reprezentowany, to nie sposób uznać to za świadczenie pomocy prawnej, zwłaszcza, jeżeli prezentowane stanowisko pozbawione jest juredycznie poprawnej argumentacji.

Z tych wszystkich względów oddaleniu podlegało zażalenie – na zasadzie art. 394¹ § 2, 397 § 1 i 398¹⁴ k.p.c. – i oddaleniu podlegał także wniosek o przyznanie wynagrodzenie pełnomocnikowi z urzędu.

Wymaga zauważenia, iż stosowni do treści § 20 rozp. Min. Spr. z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub części.

Rozpoznawany wniosek takiego oświadczenia nie zawiera. Wobec tego także z tego względu wniosek podlegał oddaleniu.